

Журба (Совенко) О.В.,
магістр, спеціальність «Облік і оподаткування»,
науковий керівник:
д.е.н, професор Корінько М.Д.,
Національна академія статистики, обліку та аудиту
(м. Київ)

ОБЛІК ТА АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

У сучасних умовах нераціонально та неефективно налагоджена система управління запасами на підприємстві призводить до неякісного забезпечення виробництва сировиною та матеріалами, несвоєчасного постачання запасів, що може призвести до їх надлишку або нестачі. В подальшому дана ситуація може мати негативні наслідки у результативності підприємницької діяльності та мати вплив на формування фінансових результатів підприємства.

Основна мета створення та придбання виробничих запасів полягає у забезпеченні безперебійного виробничого процесу на підприємстві для отримання майбутніх економічних вигод.

Інформаційним забезпеченням розробки проектів для прийняття управлінських рішень є дані, які формуються у системі бухгалтерського обліку.

Дослідження поняття «виробничі запаси» для цілей бухгалтерського обліку, організація і методика відображення в обліку даних про них були висвітлені у працях вчених-економістів, таких як Ф. Ф. Бутинця [1], М. Д. Корінько [5], М. Т. Левочко [6], В. М. Пархоменко [7], О. Ю. Редько [8], В. Г. Швеця [2].

На думку Ф. Ф. Бутинця, виробничі запаси – це активи, що використовуються підприємством з метою подальшого продажу, під час виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг [1, с. 313].

В. Г. Швець зазначає, що виробничі запаси (сировина, основні та допоміжні матеріали, запасні частини та ін.) – матеріальні активи, що підприємство переробляє для створення продукції. Входять до складу оборотних засобів. Ті виробничі запаси, що застарілі не входять до цієї категорії, так як вони не можуть бути перероблені у процесі виробництва [2, с. 31].

На організацію обліку запасів впливають їх специфічні властивості та роль у фінансово-господарській діяльності. Виробничі запаси, необхідні для господарської діяльності, суб'єкта господарювання отримують по-різному: одержують від постачальників на основі договорів; завдяки наперед заготовленій сировині власними силами, надходження від ліквідації об'єктів основних засобів або малоцінних і швидкозношуваних предметів.

У практиці бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання облік виробничих запасів здійснюється з використання Плану рахунків на рахунок бухгалтерського обліку 20 «Виробничі запаси» з деталізацією аналітичної інформації на відповідних субрахунках. На підприємствах гуртової торгівлі до субрахунку «Сировина і матеріали» відносять транспортно-заготівельні витрати, що є не ефективно, адже інформація тоді дуже узагальнюється та не можливо отримати якісно потрібні дані.

Відповідно до плану рахунків бухгалтерського обліку виробничі запаси класифікуються за такими групами:

- 201 Сировина і матеріали;
- 202 Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби;
- 203 Паливо;
- 204 Тара і тарні матеріали;
- 205 Будівельні матеріали;
- 206 Матеріали передані у переробку;
- 207 Запасні частини;
- 208 Матеріали сільськогосподарського призначення;
- 209 Інші матеріали;

Методи обліку виробничих запасів, що знаходяться на складах підприємства наведено на рис. 1.

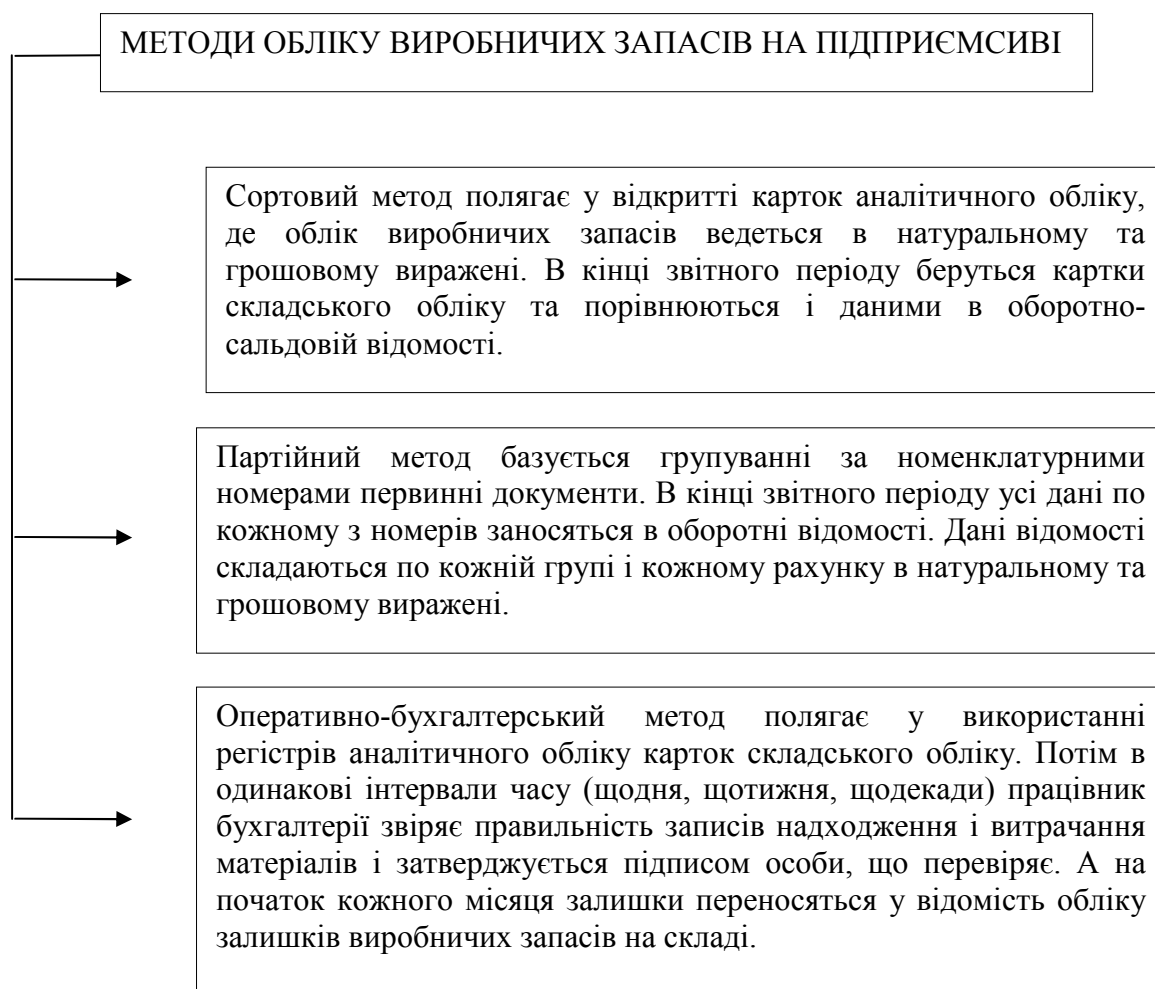

Рис. 1. Методи обліку виробничих запасів на підприємстві

Так, аналітичний облік матеріальних запасів ведеться на складах за допомогою карток складського обліку, які розміщуються в картотеці за технічними групами виробничих запасів відповідно до номенклатури-цінника. Дані за аналітичними рахунками узагальнюються в оборотно-сальдових відомостях.

Згідно П(с)БО 9 «Запаси» відпуск запасів у виробництво, з виробництва, продаж та іншому вибутті оцінка їх здійснюється за одним з таких методів:

1. ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
2. середньозваженої собівартості;
3. собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);
4. нормативних затрат;
5. ціни продажу [3].

Методи оцінки запасів є суттєвим інструментом в організації ефективної фінансово-господарської діяльності підприємства і викликає значний практичний інтерес у зв'язку з потребою визначення реальної вартості запасів.

Для встановлення законності, достовірності та доцільності операцій з запасами, відповідності їх відображення в обліку нормативним документам здійснюють аудит запасів[4]. З метою раціонального та ефективного проведення аудиту виробничих запасів необхідно дотримуватися наступного алгоритму:

1. Перевірка складського господарства.
2. Перевірка складського обліку.
3. Перевірка правильності оцінки виробничих запасів.
4. Перевірка списання виробничих запасів.
5. Перевірка правильності оприбуткування.
6. Вивчення первинної облікової документації.
7. Перевірка синтетичного обліку та даних в Головній книзі.
8. Перевірка звітності суб'єкта господарювання.
9. Узагальнення результатів.

Дотримання вище наведених етапів аудиту виробничих запасів дозволить правильно та ефективно провести аудит на підприємстві та скласти обґрунтований висновок.

Отже, провівши аналіз вище наведених тверджень, вважаємо, що виробничі запаси – це активи, що зберігають свою матеріально-речову форму та створені або придбані підприємством для подальшої переробки в процесі виробництва для відтворення безперервного циклу виробництва. Облік запасів є однією із трудомістких ділянок облікової роботи на підприємстві. Облік матеріалів на складах повинен забезпечити отримання точної інформації про залишки матеріалів по кожному номенклатурному номеру. Застосування алгоритму проведення аудиту виробничих запасів допоможе аудитору з'ясувати сфери потенційного ризику, виявити наявність перекручень у фінансовій звітності, визначити необхідність проведення додаткових аудиторських процедур.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. Житомир : ПП «Рута», 2014. 912 с.
2. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2016. 525 с.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» від 20.10.1999 р. №24. URL: www.rada.gov.ua.

4. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.93 р. № 3125-ХІІ. URL: www.rada.gov.ua

5. Корінько М. Д. Принципи підбору кадрів управлінського контролю підприємницької діяльності. К.: Типографія «Інтердрук». 2014. 462 с.

6. Левочко М.Т. Педагогічне значення та ознаки наступності в підготовці майбутніх фахівців у ВНЗ. Київ: ДП «Інформаційно – аналітичне агентство». 2008. С.37- 41.

7. Пархоменко В. М. Вдосконалення бухгалтерського обліку – складова економічного. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. 2015. № 2. С. 130-135.

8. Редько О. Ю. Перепони імплементації аудиту в суспільну українську практику. Філософській аспект. Науковий вісник НАСОА. 2011 р. №3 (32). С. 28-32.

Загреба Н.О.,

магістр, спеціальність «Облік і оподаткування»,
науковий керівник:

д.е.н., професор Пантелеєв В.П.,

*Національна академія статистики, обліку та аудиту
(м. Київ)*

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МСФЗ 15 «ДОХІД ВІД ДОГОВОРІВ З КЛІЄНТАМИ» ТА П(С)БО 15 «ДОХІД» ЩОДО РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З ОБЛІКУ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ

Національне законодавство у цій галузі обліку і звітності постійно змінюються заради забезпечення відповідності європейським стандартам. Так, нещодавно прийняті зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1].

1 січня 2018 року були вирішені наступні важливі аспекти:

– впровадження нових категорій («підприємства, що мають суспільний інтерес», «систематика фінансової звітності», «звіт» управління» тощо);

– розширення кола суб'єктів господарювання, які мають вести облік та готувати фінансову звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ);

– визначення критеріїв класифікації підприємств як мікропідприємств, малих, середніх та великих підприємств, які відповідають практиці ЄС;

– зобов'язання електронного формату звітності;

– підвищення вимог до облік управління персоналом тощо.

Перевагою МСФЗ 15 (IFRS 15) «Дохід від договорів із клієнтами» [2] є те, що у стандарті міститься визначення як доходу (income), так і виручки (revenue), тоді як за національними стандартами України це визначення